

Ως αυτοπάθεια ορίζουμε την περίπτωση κατά την οποία η ενέργεια ενός υποκειμένου κατευθύνεται / επιστρέφει στο ίδιο το υποκείμενο. Υπάρχουν τουλάχιστον τρεις τρόποι με τους οποίους η αυτοπάθεια εκφράζεται συντακτικά:

A. ρητά και πρωτοτυπικά, με τη χρήση ενεργητικού ρήματος που δέχεται ως αντικείμενο τον κατάλληλο τύπο της αυτοπαθούς αντωνυμίας *ο εαυτός μου*:

Η Μαρία σταμάτησε να φροντίζει τον εαυτό της.

B. λιγότερο προφανώς, με τη χρήση ρήματος μεσοπαθητικής μορφολογίας με το πρόθημα *αυτο-*:

Ο ύποπτος αυτοπυροβολήθηκε (= πυροβόλησε τον εαυτό του).

Γ. ακόμα λιγότερο προφανώς, με τη χρήση ρήματος μεσοπαθητικής μορφολογίας (κυρίως με ρήματα που δηλώνουν σωματική φροντίδα ή πάθηση):

Ετοιμάστηκε να ξυριστεί και κόπηκε.

Οι περιπτώσεις B και Γ παρουσιάζονται εκτενέστερα στο σχετικό δελτίο.

Για την ενεργητική σύνταξη της αυτοπάθειας παρατηρούμε τα εξής:

(α) κανονικά η αντωνυμία *ο εαυτός μου* αναφέρεται στο υποκείμενο μιας πρότασης, έχει θέση άμεσου αντικειμένου και συμφωνεί μαζί του σε γένος και αριθμό:

Να προσέχεις τον εαυτό σου.

Αυτοί δεν ξέρουν καν τους εαυτούς τους.

Σπανιότερα είναι δυνατό να αναφέρεται σε κάποιον άλλο όρο της πρότασης:

Του δείξαμε τον εαυτό του.

Του μιλήσαμε για τον εαυτό του.

Οι αντίστοιχες προτάσεις με υποκείμενο σε γ' ενικό πρόσωπο είναι θεωρητικά αμφίσημες, όμως προτιμάται η αναφορά στο υποκείμενο:

Ο Γιάννης του έδειξε τον εαυτό του (πιθανότερο σημείο αναφοράς: ο Γιάννης)

Ο Γιάννης του μίλησε για τον εαυτό του (πιθανότερο σημείο αναφοράς: ο Γιάννης)

(β) Εκτός από άμεσο αντικείμενο, η αυτοπαθής αντωνυμία *ο εαυτός μου* μπορεί να εμφανίζεται και ως έμμεσο αντικείμενο:

Έκανε ένα δώρο στον εαυτό του.

Έδωσε στον εαυτό της πίστωση χρόνου.

Μπορεί επίσης να εμφανίζεται ως συμπλήρωμα ονοματικών σχηματισμών:

Κλονίστηκε η εμπιστοσύνη της στον εαυτό της.

Βρέθηκε αντιμέτωπος με τον εαυτό του.

(γ) Γενικά, μπορεί να εμφανίζεται και ως συμπλήρωμα προθέσεων (συνήθως *με, σε, για, από*) - και πάλι όμως αναφέρεται κανονικά στο υποκείμενο της πρότασης:

Θύμωσε με τον εαυτό της.

Μην ανησυχείς για τον εαυτό σου.

Κλείστηκε στον εαυτό της.

Δεν μπορεί να ψηφίσει κατά του εαυτού του.

(δ) Στις περιπτώσεις που ο τύπος *ο εαυτός μου / σου* κτλ. εμφανίζεται σε ονομαστική, ως υποκείμενο μιας πρότασης, κανονικά δε δηλώνει αυτοπάθεια, αλλά ερμηνεύεται εμφατικά, ως «εγώ ο ίδιος / αυτός ο ίδιος» κ.ο.κ.:

Ο εαυτός σου φταίει και κανένας άλλος.

Ο εαυτός της τα δημιουργεί τα προβλήματα.